

Rok Smrdelj

**Radharani Pernarčič: *Bull-roarer*.
Ljubljana: LUD Šerpa, 2013.**

O drugi pesniški zbirki Radharani Pernarčič bi težko zapisali celostno in konsistentno vsebinsko sintezo, kajti njene pesmi se gibljejo v polju abstraktnega, ki dinamično preskakuje med različnimi pesemskimi svetovi, in tako preprečuje jasno opredelitev konteksta, znotraj katerega bi lahko postavili interpretativne temelje za obravnavo pesmi v zbirki. Avtoričina poezija zapisuje stanje zavesti in sledi ritmu domišljije. Pogosto si privoščiti izrazite nadrealistične zasuke, ki ustvarjajo iracionalno in hermetično poezijo. Njeno bistvo ni v prikazovanju kavzalnih in logičnih povezav med pojavi, ki jih opisuje, ampak v nelinearni kombinaciji različnih pesemskih svetov, katerih niz ni kronološko utemeljen, kajti odpove tudi dimenzija časa. Avtoričinim pesmim bi storil krivico, če bi dejal, da jih moramo brati kot zapis sanj, a zdi se, da se jim ob takšnem razumevanju laže približamo.

Kljub tematski izmuzljivosti je zbirka strukturirana kot okvir, ki ga tvorita uvodna in zaključna pesem. Prva napove rojstvo, zadnja pa smrt, zato so pesmi v zbirki razpete med začetkom in koncem, ki se neprenehoma vrača nazaj na začetek. Nasprotja se povezujejo in ustvarjajo celoto. Konkretno dopolnjuje abstraktno, realistično se spaja s sanjskim, relativno z absolutnim, mistično s stvarnim, preteklo s sodobnim. Pogosti so izraziti preskoki med mikro in makro ravno, med banalno majhnostjo in neskončno pojavnostjo. Podobe v pesmih so sanjske in magične, spominjajo na tiste v Marquezovem romanu *Sto let samote*, le da so bolj pogoste in kompleksne.

In to je ključni problem teh pesmi. V njih je preveč motivov, okrasja, simbolov, metafor, preveč je enigmatičnih verzov, ki bralca po nekajkratnem branju niti ne motivirajo več za nadaljnje ukvarjanje z njimi. Moč zbirke je v prodorni domišljiji, ki pa je tako neobzdana, da pesmim jemlje težo in kontekst, bralcu pa voljo do branja. Te pesmi je zato priporočljivo brati počasi in postopoma, v daljših časovnih intervalih.

Njihovo vsebinsko razsežnost lahko spoznavamo tako, da pod drobno-gled vzamemo zgolj posamezne motive in podobe. V tem pogledu velja najprej omeniti motiv metuljev, ki je prisoten v pesmi z dvovrstičnim naslovom *Upati, / V BREZMEJNE BILKE* (takšen način naslavljanja pesmi je v zbirki običajen), v kateri “hlapijo iz kuhinjskih / omaric nesmrtni metulji”. Njihova vloga ni z ničimer utemeljena, zato jih lahko razumemo kot nadrealistični okras, kakršnega najdemo tudi v pesmi *ŽAR SOMRAKA, / mesečevo perje*, kjer se v sobo zatekajo “davno izumrle žuželke”.

Najpogostejši in zagotovo najbolj enigmatičen motiv je riba, ki jo srečamo že v uvodni, nenaslovljeni pesmi: “Iz katerega trenutka ustrojena / koža bi zaznala smisel v eni / sami kaplji ribje solze?” V tem primeru motiv ribe deluje iracionalno, v naslednjem, ki ga povzemam iz pesmi *PREROKOVATI SEDANJOST*, pa nekoliko bizarno. V njem imamo ribo “s / srebrnim jezikom, bljuvajoč zaklete / kovance iz čeljusti izumrtja”. Dejanje, ki ga ribe najpogosteje izvajajo, je “požiranje”. Dva primera: “v levem / kotu hiše so ribe požirale čisto / nafto” in “v potok, kjer so / nato ribe požirale lastne oči ter / legale s srcem proti nebu”. Ribe lahko tudi “nemo odletijo v nebo”. Zavrtilo raznolikosti velja še omeniti pesem *NEUSTRAŠNA LINIJA PERESA*: “[M]esečina / je le še bolno bljuvala utopljene / ribe na obalo in iz peska so se / dvigali konji, da s kopiti pogasijo / vse kresove sveta.”

Tako bi lahko obravnavali še mnoge druge motive v zbirki, kar je lahko eden izmed načinov, kako brati pričujoče pesmi. Drugi je denimo ta, da beremo le posamezne odlomke neke pesmi in jih obravnavamo kot citate. Naj za primer navedem odlomek iz pesmi *TODA OPREDELITI SE, / ne da bi v sanjah zaprl oči!*, ki iztrgan iz konteksta deluje bolj smiselno in konsistentno kot znotraj pesmi: “Kajti ne raztezata / se zgolj prostor in čas, enako / prožna je najprej že samo / možnost, da se. In tako tudi / ljudstva z zgodovino nikdar / niso zares premagala ljudstev / z magijo, saj so se vsa videnja / in glasovi le razpotegnili v / nove oblike in se iz vrzeli / verjetij pretakali dalje v / življenja.”

Pesmi *DA SE PRIPRAVLJA K TRENUTKU, / ko se boš moral odlomiti od galaksije* in *DIAMANTNI ROB SKRAJNOSTI* se razlikujeta od ostalih, ker sta manj hermetični, zato sta po mojem mnenju najboljši v zbirki. Prva nagovarja neimenovano osebo, ki najverjetneje preživlja zadnje trenutke svojega življenja. Začne se *in medias res*: “Neizbežen napor se je spet / zgnetel v tej sobi, kjer pod / gomilo ometa paraliziran / strmiš v sprhnel strop. A te / nihče ne najde. In te nihče / ne išče.” Opis je prepričljiv, slikovit, luciden, konsistenten, predvsem pa je empatičen, čeprav ne ponuja nobene oprijemljive utehe. Druga omenjena pesem je oblikovana

po podobnem principu. Ima jasno pripovedno linijo s stopnjevanjem, ki ga sestavljajo možnosti, kako si lahko v življenju damo duška, pri tem pa se moramo “vselej ohraniti v svetu”. Naj za ponazoritev navedem samo prvi in zadnji del pesmi: “In če moraš kričati: / kriči. [...] [K]ajti *ohraniti se v svetu* pomeni, / da vsako vlakno, vsak atom, / govori le o lastni možnosti / osupljivega dejstva, da sploh / obstaja.”

V poeziji je dovoljeno marsikaj. Ko beremo tole pesniško zbirko, se zdi, da je mogoče vse. Nekaterim bo zagotovo všeč svoboda avtoričinega verza, medtem ko bo druge motilo pretirano kopičenje metafor, ki ustvarjajo nerazumljivo pesniško abstrakcijo. Kljub temu bi bralcu predlagal, da poskusi.